

Teorie a její důsledky v praxi

Brentano se prý vyslovil kdysi o Masarykovi, že to je ten z jeho žáků, který se zajímá o praktické důsledky doktrín (podle J. Patočky, Češi 2, s. 416). Tato formulace sama vede k vážným problémům, týkajícím se obecně vztahu mezi určitou vypracovanou myšlenkou, vlastně pojetím, koncepcí a eventuálně také učením, doktrínou na jedné straně a mezi jejím praktickým, životním nebo jinak pro život nějakého společenství a společnosti závažným uplatněním. Cenná (zdánlivě cenná) myšlenka se může v nových souvislostech ukázat jako zčásti nebo docela nebezpečná nebo jinak problematická. Na druhé straně se nějaká myšlenka nejdříve vůbec neujme, nevyvolá zvláštní zájem, a po nějaké době se ukáže její cena. Abychom mohli tuto problematiku náležitě uchopit, otázky správně postavit a formulovat (uvést do správného kontextu), musíme dbát nejen na to, že sama myšlenka má nutně své „myšlené“, své „cogitatum“, na které se nesmí v průběhu jejího uplatňování zapomínat, ale že má také své specifické „ne-myšlené“, které se nejen v rámci jejího vlastního domýšlení také nějak – ovšem „nepředmětně“ – prosazuje a uplatňuje, ale které jakoby by – ovšem opět „nepředmětně“ – intervenuje též v průběhu jejího uplatňování (i sebe-uplatňování) v souvislostech mimomyšlenkových (přesněji v souvislostech, které už přesahují pouhé její domýšlení).

(Písek, 081206-1.)